

HOPE-Projektet
(www.hope-project.dk)

Danskernes Adfærd og Holdninger Under Corona-Pandemien

Michael Bang Petersen, Andreas Roepstorff,
Magnus Storm Rasmussen & Julie Kampe Ziska

17. november 2021

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

HOPE

1 HOPE-projektet giver en løbende monitorering af corona-epidemien set med befolkningens øjne

Baggrund for undersøgelsen

Grundkernen i at håndtere en epidemi er, at befolkningen skal ændre adfærd på centrale områder i deres professionelle og private liv, og de skal gøre det hurtigt. Det er de raskes adfærd i dag, der skaber næste uges smitteudvikling. Er alle grupper i samfundet tilstrækkeligt opmærksomme, føler de sig tilstrækkeligt klædt på, og følger de rent faktisk myndighedernes råd? Disse spørgsmål er afgørende for at stoppe epidemien. I et demokrati kræver det troværdigt politisk lederskab at sikre befolkningens adfærdsændringer. Vi måler derfor også løbende befolkningens bekymringer og deres opbakning til den førte politik. Det er en klassisk samfundsfaglig problemstilling at beskrive og forudsige adfærdsændringer. Vores undersøgelser følger udviklinger i danskernes reaktioner på corona-epidemien på baggrund af vores erfaringer med samfundsvidenskabelig forskning og metode. Undersøgelsen udføres som del af HOPE-projektet (www.hope-project.dk), der er finansieret med 27 millioner kroner af Carlsbergfondet.

Metode

Det kvantitative datagrundlag for rapporten er indsamlet af Epinion. I undersøgelsen indgår 529 besvarelser, der er indsamlet 9. og 10. november 2021. Deltagerne er danske borgere, der er udvalgt, så de er repræsentative på krydset mellem køn og alder samt deres regionale placering. For at øge repræsentativiteten er data efterfølgende vægtet på samme faktorer samt uddannelse og partivalg ved seneste Folketingsvalg.

2 Befolkningen bakker op, men et større mindretal er usikre på effektiviteten af vaccinerne, og der er risiko for splid

Hovedresultater fra undersøgelsen - 10. November 2021

- Den seneste dataindsamling er foretaget i en uge, hvor der har været fokus på forhandlinger om at genindføre restriktioner i samfundet efter stigninger i smitte med coronavirus. Rapporten giver dermed et indblik i, hvordan befolkningen oplever den nuværende situation, hvor samfundet i en periode har været normaliseret, hvor et mindretal fortsat er uvaccinerede, og hvor coronasmitte igen er en stigende udfordring.

- Borgerne er optimistiske i forhold til at få coronasmitten i Danmark under kontrol, men samtidig bekymrede for konsekvenserne af coronavirus. Bekymringerne knytter sig særligt til hospitalernes kapacitet, og denne samfundsorienterede bekymring tyder på, at borgerne reagerer på de høje smitte- og indlæggelsestal. Bekymringsniveauet ift. hospitalerne er forbløffende højt og på niveau med bekymringen i januar 2021, som er det højest målte niveau (se <https://bit.ly/3oDlxQB>). Givet at Danmark står et betydeligt andet sted end dengang, så rejser det spørgsmålet om, hvorvidt borgerne er unødigt bekymrede.

- Et stort flertal af borgerne støtter indførelsen af en lang række restriktioner, og det kan – ligesom bekymringens karakter – ses som et udtryk for, at borgerne er påvirkede af den stigende smitte. Der er mindst støtte til restriktioner, der indikerer en nedlukning af samfundet, og det peger på, at borgerne anser et åbent samfund for formålet med restriktioner.

- Der er blandt borgerne meget høj tillid til de nationale myndigheder, politiet og videnskabsfolk, mens tilliden til medierne omvendt er lavere. Over halvdelen af respondenterne viser desuden høj tillid til regeringen, og der er også et flertal, der mener, at regeringens politik har været nødvendig. Der er dog også et større mindretal, som mener, at regeringens reaktion har været for vidtgående.

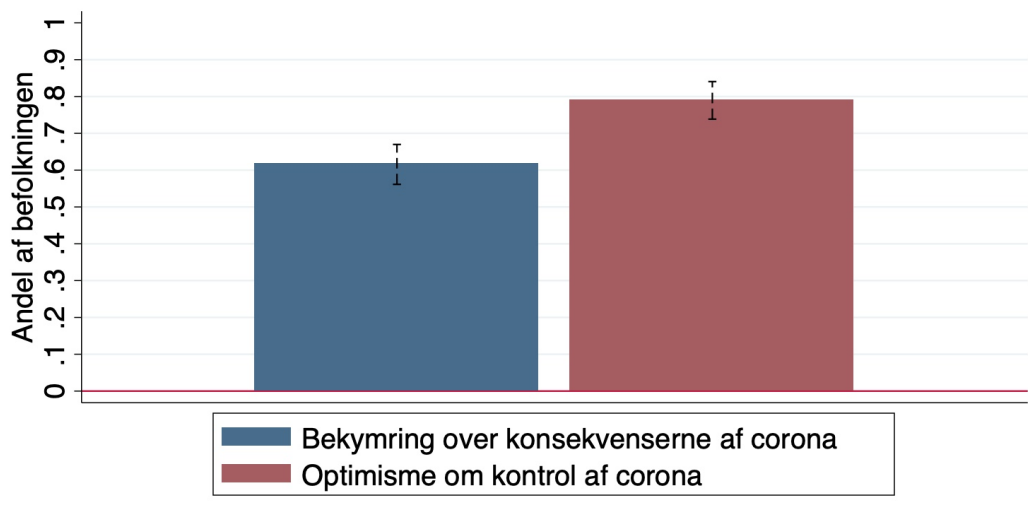
- Langt størstedelen af borgerne mener at vide, hvordan de skal forholde sig til coronavirussen. Der er dog et større mindretal, som er usikre på vaccinerne effektivitet og usikkerhed. Det er altså fortsat vigtigt med kommunikation, som åbent forholder sig til både usikkerheder og udfordringer ved vaccinerne samtidig med, at vaccinerne effektivitet og sikkerhed fremhæves.

- Ser man på borgernes skepsis imod regeringen og dens coronapolitik er et større mindretal bekymrede for de demokratiske rettigheder (herunder retten til privatliv) og mener, at regeringen skjuler vigtig information for offentligheden.

- Et stort flertal mener, at landet har stået sammen under coronakrisen, men der er også et stort flertal, der mener, at det er berettiget at fordømme u-vaccinerede. HOPE-forskning viser, at borgere bliver mere tilbøjelige til at fordømme uvaccinerede, når bekymringen for smitte stiger (<https://psyarxiv.com/3rczg/>). Dette viser, at der er en latent konflikt mellem borgerne, som kan blive forstærket af den stigende bekymring for smitte. Det er derfor vigtigt at forsøge at tale konflikterne ned fremfor op mellem borgerne.

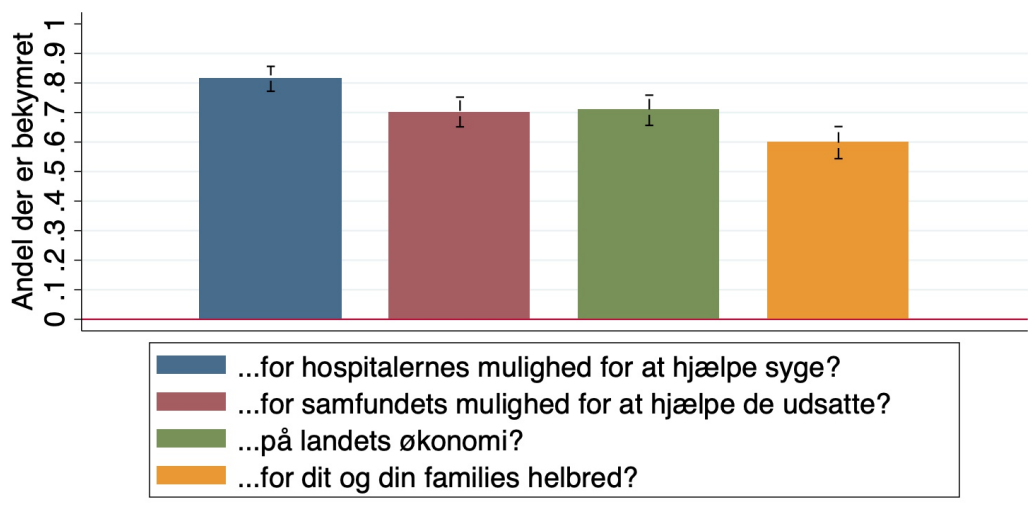
3 Borgerne er mere optimistiske omkring kontrollen af coronavirusen, end de er bekymrede for konsekvenserne af den. Bekymringerne handler særligt om samfundet og især om hospitalernes kapacitet.

Bekymring og optimisme ift. coronasmitten

Noter. N=529. Søjlerne viser andelen, der svarer "I høj grad" eller "I nogen grad" til udsagnene "I hvilken grad frygter du konsekvenserne af den nuværende situation med corona-virusen?" og "I hvilken grad er du optimistisk i forhold til, at Danmark indenfor den nærmeste fremtid kan få kontrol over coronavirusen?". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfindenstervaller).

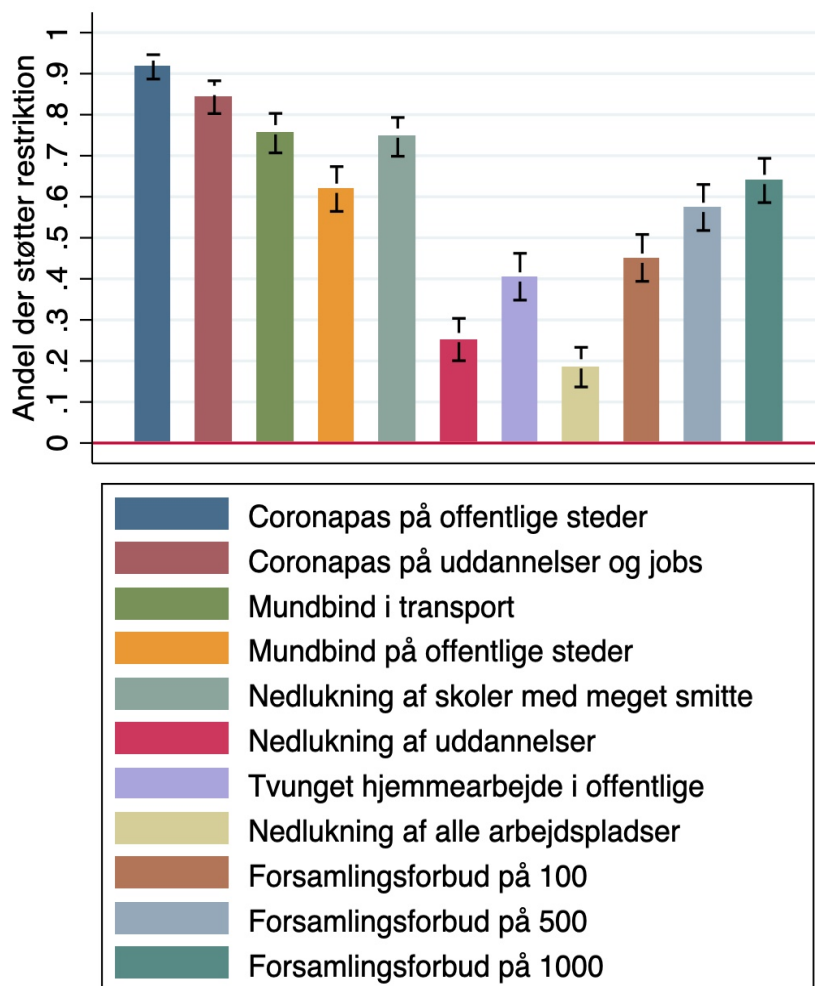
Borgernes specifikke bekymringer ift. coronasmitten

Note: N=529. Søjlerne viser andelen, der svarer "I høj grad" eller "I nogen grad" til udsagnene, der blev indledt med "I hvilken grad er du bekymret for konsekvenserne af corona-virusen...". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfindenstervaller).

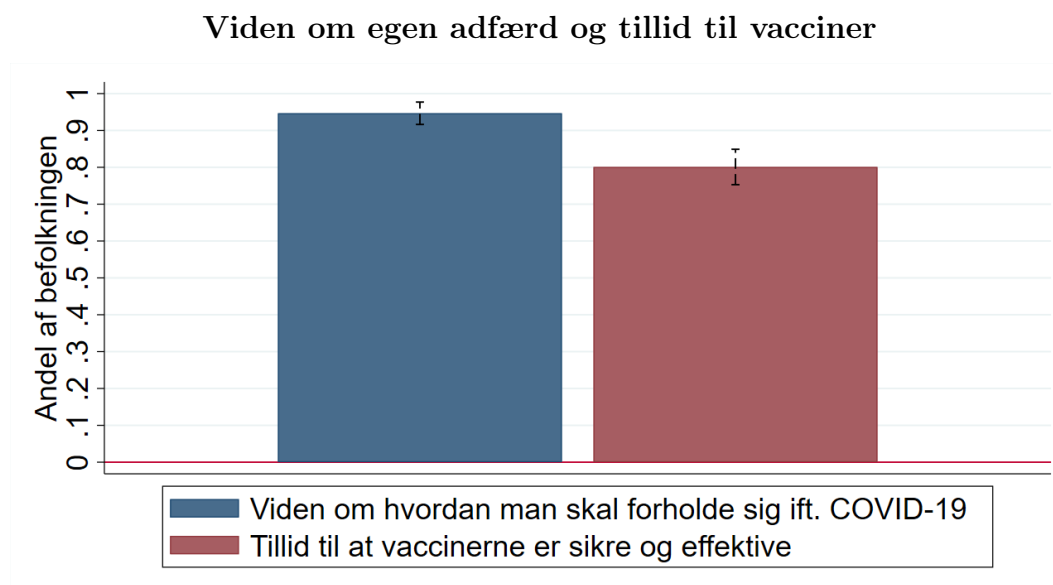
- 4 Et flertal af borgerne støtter indførelsen af en lang række restriktioner. Mindst støtte er der til restriktioner, der minder om nedlukninger. Det indikerer, at borgerne anser et åbent samfund for formålet med restriktioner.

Støtte til indførelsen af forskellige restriktioner

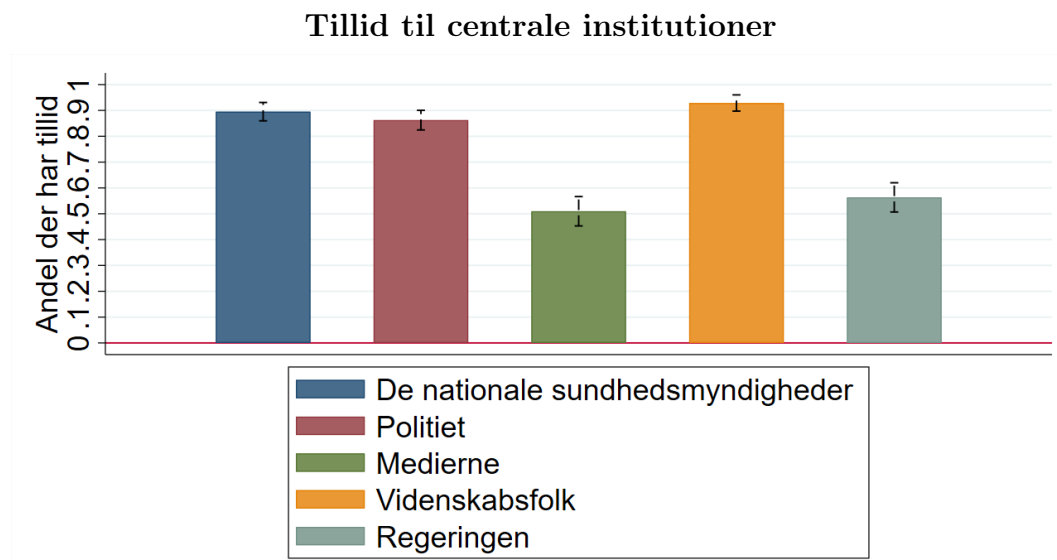
Noter. N=529. Søjlerne viser andelen, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad", når de er blevet spurgt til indførelsen af restriktionen "på nuværende tidspunkt". Restriktionerne er: 1. Krav om coronapas på steder med mange mennesker (eksempelvis restauranter og biografer), så man enten skal være testet, vaccineret eller tidligere smittet for at få adgang. 2. Krav om coronapas på uddannelsesinstitutioner og arbejdspladser, så man enten skal være testet, vaccineret eller tidligere smittet for at få adgang. 3. Krav om mundbind i den kollektive transport (eksempelvis bus, tog, metro og taxa). 4. Krav om mundbind på offentlige steder med mange mennesker (eksempelvis supermarkeder og restauranter) 5. Nedlukning af skoler med meget smitte. 6. Nedlukning af alle ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. 7. Tvunget hjemmearbejde for offentligt ansatte. 8. Nedlukning af alle ikke-essentielle arbejdspladser (det vil sige, at eksempelvis supermarkeder og lægehuse fortsat vil være åbne). 9. Indførelsen af et forsamlingsforbud på offentlige steder med over 100 personer. 10. Indførelsen af et forsamlingsforbud på offentlige steder med over 500 personer. 11. Indførelsen af et forsamlingsforbud på offentlige steder med over 1000 personer. De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller).

- 5 Langt størstedelen af danske borgere ved, hvordan de skal forholde sig i forhold til corona-virussen. Der er dog et større mindretal, som ikke entydigt mener, at vaccinerne, som vi bruger i Danmark, er sikre og effektive.

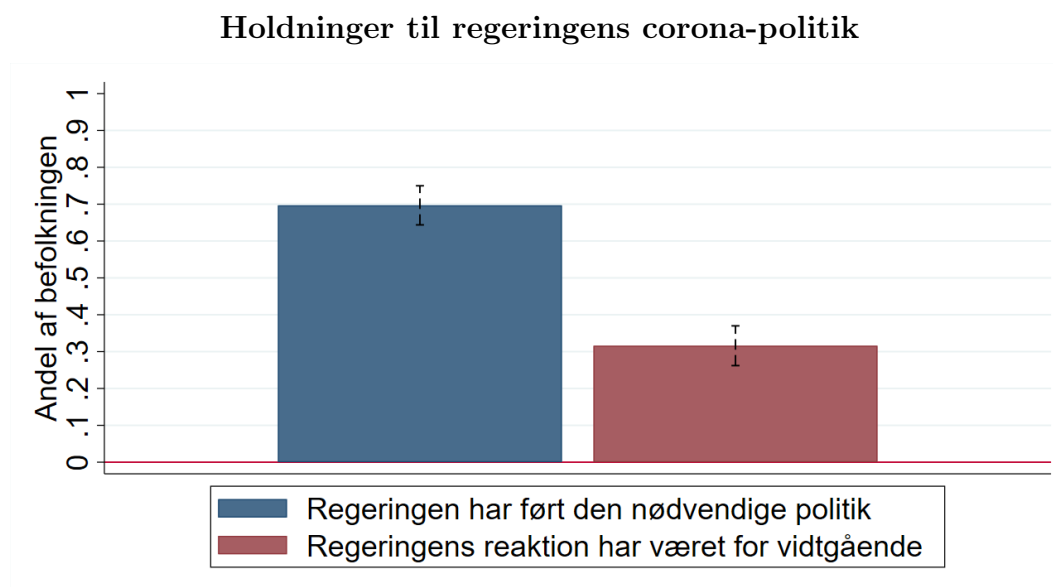
Noter. N=529. Den blå søjle viser andelen, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet "I hvilken grad føler du, at du har tilstrækkelig viden om, hvordan du som borger bør forholde dig til corona-virussen?". Den røde søjle viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til udsagnet "Vaccinerne mod corona-virus, som vi bruger i Danmark, er sikre og effektive". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller)

6 Borgerne har meget høj tillid til de nationale myndigheder, politiet og videnskabsfolk, mens tilliden til medierne omvendt er på et lavere niveau.

Noter. N=529. De fire første søjler fra venstre viser andelen, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet "Hvor meget stoler du på de følgende institutioner, når det kommer til corona-krisen?". Tillid til regeringen viser i stedet andelen, der har svaret 7-10 på spørgsmålet: "Giv din vurdering på en skala fra 0 til 10, hvor 0 betyder, at du slet ingen tillid har til regeringen, og 10 betyder, at du har fuld tillid til regeringen." De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller)

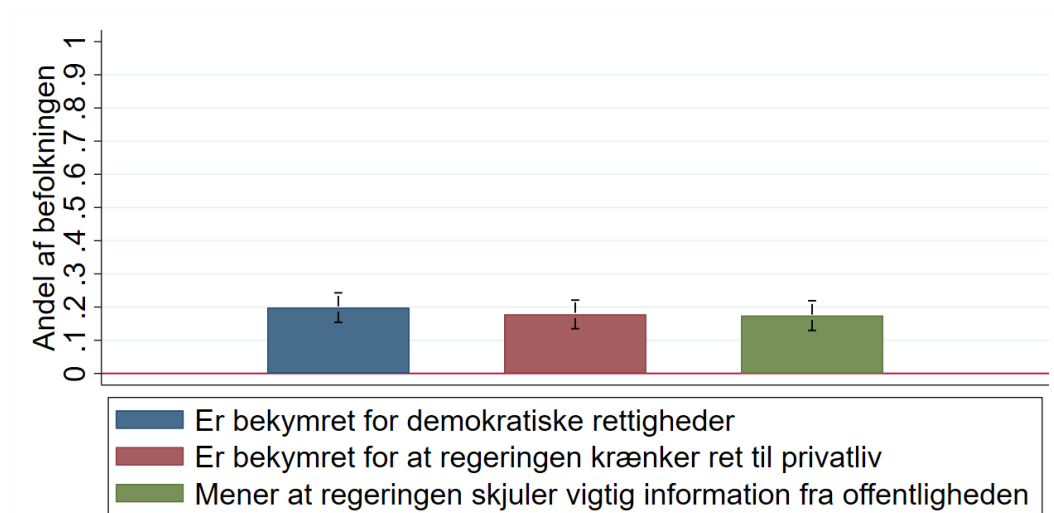
- 7 Der er stor opbakning blandt borgerne til, at regeringens politik har været nødvendig. Der er dog et større mindretal, som omvendt mener, at regeringens reaktion har været for vidtgående.

Noter. N=529. Søjlerne viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til udsagnene "Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen" og "Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller)

- 8 Et større mindretal af borgerne er bekymrede for demokratiske rettigheder (herunder retten til privatliv) og mener, at regeringen skjuler vigtig information for offentligheden.

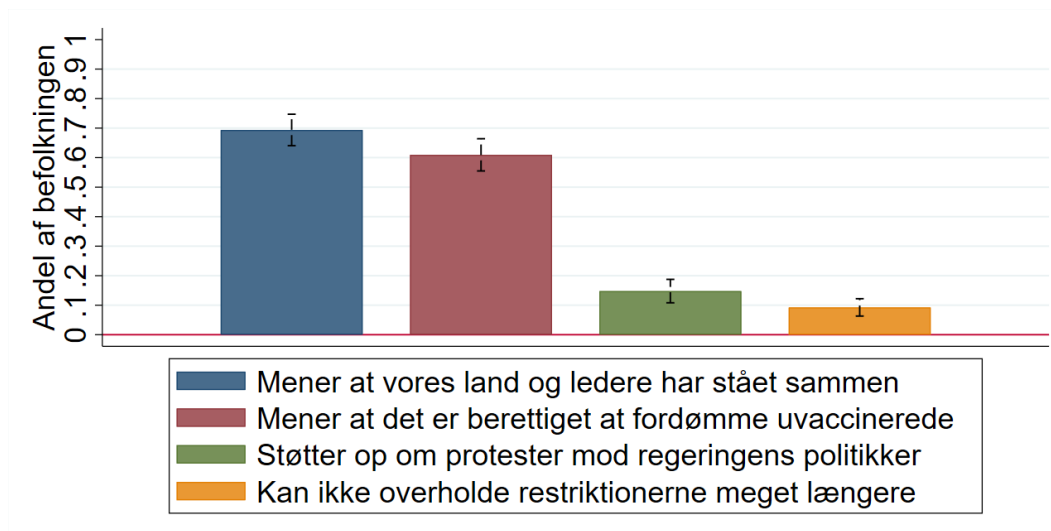
Skepsis mod regeringen og dens politikker

Noter. N=529. Søjlerne viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til udsagnene: "Jeg er bekymret for mine demokratiske rettigheder under de nuværende omstændigheder", "Jeg er bekymret for, at regeringen krænker min ret til privatliv under de nuværende omstændigheder", og "Jeg mener, at regeringen skjuler vigtig information fra offentligheden omkring corona-virussen og kure mod den". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller)

9 Et stort flertal mener, at land og ledere har stået sammen under coronakrisen, og der er også et stort flertal, der mener, at det er berettiget at fordømme u-vaccinerede.

Borgernes syn på ledere, håndhævelse af politikker samt protester mod - og træthed overfor - disse politikker

Noter. N=529. Søjlerne viser andelen, der har svaret "Helt enig" eller "Delvist enig" til udsagnene: "Vores land og vores ledere har stået sammen i kampen mod corona-virus", "Det er helt berettiget at fordømme dem, som ikke lader sig vaccinere mod corona-virussen", "Jeg støtter op om offentlige protester mod regeringens politikker under COVID-19 pandemien" og "Jeg tror ikke, at jeg kan blive ved med at overholde restriktioner mod corona-virus ret meget længere". De lodrette streger viser den statistiske usikkerhed (95 pct. konfidensintervaller)